

**باغبان گر پنج روزی صحبت گل بایدش
بر جفای خار هجران صبر بلبل بایدش
ای دل اندر بند زلفش از پریشانی منال
مرغ ز برک چون به دام افتد تحمل بایدش**

مهمانی غزل

میزبان: صائب تبریزی
عنوان: صدق قدم

عبار حسن ز صاحب نظر شود پیدا که قیمت گهر از دیدور شود پیدا دهد تمرز زگ وریشه درخت خبر نهفته های پدر از پسر شود پیدا به رنگ زد قناعت کن از ریاض جهان که رنگ سرخ به خون جگر شود پیدا هزار نامه عنقا که قافا رسید نشد ز گمشده ما خبر شود پیدا مشوبه مهر خموشی ز بی زبانان امن که برق تیغ زابر سپر شود پیدا مشوبه موی سفید از فریب غفلت امن که خواب های گران در سحر شود پیدا اگر به صدق قدم در طریق عشق نهدی تور از نقش قدم راهبر شود پیدا توشیشه دل ندهی تن به سختی ایام و گر نه لعل ز کوه کمر شود پیدا در این زمانه که جوهر شناس نایاب است چه قدر مردم روشن گهر شود پیدا ز حرص دانه در این کشتزار نزدیک است که همچو مور تور ابال و پر شود پیدا مجوز هر دل افسرده معنی روشن که دل چو آب شود این گهر شود پیدا ز هم رهان زده دورست عمر جاویدان سفر خوش است اگر هم سفر شود پیدا به سیم قلب نگیرد ند صائب از اخوان در این زمانه عزیز ی اگر شود پیدا

قنادی ادبی با شیرین نویسی های «مرادی کرمانی»

گفت وگوی خراسان با منصور ضابطیان درباره ویژگی های آثار خالق «قصه های مجید» که امروز ۷۷ ساله می شود

اکرم انتصاری – هوشنگ مرادی کرمانی، ستاره پرفروغ ادبیات معاصر ایران، امروز ۷۷ ساله می شود. او خالق بخش بزرگی از قصه های محبوب ایرانی در دهه های گذشته است. مخاطب قصه های هوشنگ مرادی کرمانی سن و سال نمی شناسد و می توان گفت مخاطب او همه مردم ایران هستند. «قصه های مجید»، «مهمان ماما»، «مربا ی شیرین» و «ته خیار» تنها گوشه ای از روایت گری و قصه نویسی این مرد بزرگ ادبیات کشور مان در سال های اخیر محسوب می شود. بیش از یک سال است که هوشنگ مرادی کرمانی قلم را کنار گذاشته و با دنیای نویسندگی خداحافظی کرده، اما تاثیر نویسندگانی همچون او بر ادبیات معاصر فراتر از چند سال و چند دهه است. با منصور ضابطیان نویسنده، مجری و تهیه کننده، درباره عوامل موفقیت و تاثیر گذاری هوشنگ مرادی کرمانی بر عرصه ادبیات، گفت و گو کردیم. ضابطیان این روزها علاوه بر فعالیت های رادیویی و تلویزیونی، در تدارک سفر به استانبول ترکیه و یک سفر نامه جدید در این باره است.

چرا اغلب کتاب های هوشنگ مرادی کرمانی محبوب می شوند و مردم تحت تاثیر روایت قرار می گیرند؟

قصه های مرادی کرمانی روایت هایی است که برای همه ایرانی ها ملموس است، یعنی همه ما به نوعی یک بخشی از آن ها را تجربه کرده ایم. او آن قدر این تجربه ها را زلال و روان و بی پیرایه و بی اغراق می نویسد که طبیعتا هر کسی می تواند تحت تاثیر آن قرار بگیرد و با آن ارتباط برقرار کند.

چطور قصه های یک نویسنده مانند هوشنگ مرادی کرمانی علاوه بر محبوب شدن، نوستالژیک هم می شود؟

بخشی از این اتفاق به واسطه این است که بسیاری از کار های هوشنگ مرادی کرمانی به آثار تلویزیونی و سینمایی تبدیل شده. بنابراین، از این زاویه بسیار دیده شد و مورد بسیار در ذهن مخاطب مانده است، ولی به هر حال وقتی کاری مخاطب زیادی داشته باشد، خوانده شود و نسل های مختلف با آن ارتباط برقرار کنند طبیعتا آن

شکل نوستالژیک را در ذهن مخاطب پیدا می کند. یعنی اگر این اقتباس ها اتفاق نمی افتاد، هوشنگ مرادی کرمانی به اندازه امروز محبوب نبود؟

هوشنگ مرادی کرمانی ارزش های ادبی منحصر به فرد خودش را دارد، ولی طبیعتا مخاطب کتاب به اندازه مخاطب سینما و تلویزیون نیست. وقتی که به طور مثال مجموعه بسیار محبوب «قصه های مجید» را که مبتنی بر آثار مرادی کرمانی بود، در دهه هفتاد داشتیم، خیلی به گسترده شدن این اثر و رفتن آن بین سطوح مختلف جامعه کمک کرد. بسیاری از کسانی که قصه های مجید را دیده اند با آن را به خاطر دارند، شاید اصلا اهل کتاب خواندن نباشند، ولی به هر حال آن ها هم می دانند که این کار، نوشته هوشنگ مرادی کرمانی است.

ترجمه کتاب های هوشنگ مرادی کرمانی در کشورهای مختلف، نشان می دهد محبوبیت او منحصر به ایران نیست. ریشه این محبوبیت در کجاست؟

کارهای مرادی کرمانی جدا از جنبه های بومی و آشنایی که برای مخاطب ایرانی دارد، چون مبتنی بر فطرت و رفتار انسانی است و بیشتر حول وحوش زندگی کودکان می چرخد، می تواند با فطرت انسانی در هر جای دنیا ارتباط برقرار کند. به همین دلیل است که به رغم این که قصه های او حال و هوای بومی ایران را دارد، ولی فرا مرزی است و می تواند تاثیرات خود را بر مردم جهان بگذارد.

نوجوانی منصور ضابطیان هم با هوشنگ مرادی کرمانی و قصه هایش گره خورده است؟

من خیلی قبل تر از این که قصه های مجید در تلویزیون ساخته شود این قصه ها را در رادیو شنیدم. خیلی کودک بودم. بعد هم که این قصه ها به صورت کتاب درآمد قصه های مجید را خواندم و همیشه منتظر بودم و هستم که یک اثری از او به بازار بیاید و من جزو اولین کسانی باشم که آن کتاب را تهیه کنم. در ست است که مرادی کرمانی از دنیای نویسندگی خداحافظی کرده، ولی به هر حال ممکن است گوشه و کنار

اثری باشد که از قبل نوشته شده، ولی به چاپ نرسیده است. اگر بخواهید درباره یک عامل موثر در محبوبیت قصه نویسی هوشنگ مرادی کرمانی بگویید، کدام یک را نام می برید؟ من اصطلاحی دارم که به آن می گویم شیرین نویسی. به نظر من مرادی کرمانی بیشتر از آن که قصه هایش را به طنز بنویسد، شیرین می نویسد. او یک شیرین نویسی دارد که شاید در قصه های مختلف شما را به قهقهه و اندارد، ولی از ابتدا تا انتهای قصه لبخندی روی لب تان می نشاند که آن لبخند خیلی عمیق تر از قهقهه های قصه های طنز است و طبیعتا این نوع نگارش و این لبخند دایمی در زمان خواندن کار های هوشنگ مرادی کرمانی می تواند خیلی خوب خواننده را سرپا نگه دارد. البته گویش ها و توجه به مسائل فولکلوریک هم به این ماجرا کمک می کنند. آرزو می کنم هوشنگ مرادی کرمانی سال های سال باشد، بنویسد و سایه اش روی سر ما باشد. او حتی اگر ننویسد ستون ادبیات ماست و حضورش پشتگرمی همه کسانی است که در هر شاخه ای می نویسند و قلم به دست می گیرند.

ادب و هنر

مشهور ترین اثر مرادی کرمانی نایاب می شود

فعلاً از «قصه های مجید» خبری نیست!

فقر و نداری همیشه همراه «مجید» هوشنگ مرادی کرمانی بوده است، اما این نداری فقط در قصه هایش اور اذیت نکرده و در دنیای واقعی نیز دست از سر او برنداشته است؛ نبود کاغذ باعث شده برای مدتی «قصه های مجید» در کتاب فروشی ها نباشد. به گزارش ایسنا، صالح امسری، مدیر انتشارات معین (ناشر کتاب های مرادی کرمانی) از گرانی و نبود کاغذ گفته و این که «قصه های مجید» تمام شده است، اما کاغذ برای چاپ جدید نیست. این جمله های معنی ممکن است «قصه های مجید» مدتی در بازار نباشد و اگر هم ناشر تصمیم به چاپ با کاغذ آزاد بگیرد با افزایش قیمت همه را شود و خانواده ها و کودکان کمتری بتوانند این کتاب را بخرند. هوشنگ مرادی کرمانی درباره این موضوع گفته است: «من حرفی برای گفتن در باره این اتفاق ندارم. به عنوان نویسنده دوست دارم این کتاب منتشر شود، اما زمانی که نمی شود، خود ناشر این را می داند و البته تا حالا این اتفاق نیفتاده است. این کتاب ۷۰۰ صفحه است و فکر می کنم گران دربیاید. نمی دانم از چه زمانی هم چاپ نشده است، زیرا کاری به این مسئله ندارم، خود ناشر چاپ و پخش می کند و بعد به من خبر می دهد. از این ماجرا هم خبر داشتم». او در ادامه با بیان این که این مسئله بیشتر مسئله ناشر است تا نویسنده، می افزاید: «درست است که مسئله من هم هست، زیرا از این راه زندگی می کنم و کرایه خانه می دهم. دوست دارم که مردم این کتاب را داشته باشند؛ زیرا معروف ترین کتاب من است و بیشتر از کتاب های دیگر خوانده می شود. از نظر موقعیت مالی این اتفاق برایم خوب نیست. اما باید فکر کنیم چه می شود کرد». این نویسنده درباره این کتاب و اهمیت آن می گوید: «این کتاب طنز، همه کس خوان است، حتی بزرگ سالان نیز آن را می خوانند و جدید خاطر می کنند. «قصه های مجید» در دل مردم جا باز کرده، جایزه های متعدد برده، به زبان های دیگر ترجمه شده و به کشورهای مختلف سفر کرده است. دوسه تاز داستان های این کتاب در کتاب های درسی بچه ها آمده است، حتی به کتاب درسی بچه های هلند و صربستان هم راه پیدا کرده است. کتاب «قصه های مجید» در کنار «قصه های خوب برای بچه های خوب» جزو چند کتاب کودک معروف ایرانی است. این کتاب از جمله کتاب هایی است که دوام بیشتری آورده است. اصولاً کتاب ها هر کدام زمانی دارند، زمانی گل می کنند و خوانده می شوند و در باره شان بحث می شود، اگر سریال تلویزیونی هم شوند، تمام می شوند و مردم به تدریج فراموش می کنند، اما این کتاب همیشگی است، حداقل بیش از ۴۰ سال است که دوام آورده».

کاپیتان های باشگاه پر فروش ها

طی ۳ دهه گذشته آثار علیرضا افتخاری، محمد اصفهانی و همایون شجریان بارها رکورد فروش آلبوم موسیقی در ایران را جابه جا کرده است

نسترن کاشف – مرور آلبوم های پر فروش موسیقی در طول چند دهه بعد از انقلاب نشان می دهد خواننده های محدودی توانسته اند به عنوان پر فروش ها دست پیدا کنند. هر چند آمار رسمی و معتبری از میزان فروش آلبوم ها در دهه های گذشته در دسترس نیست اما با تکیه بر گفت و گوها، اظهارات تهیه کنند ها، ناشران آلبوم ها و همچنین حافظه جمعی مردم، می توان به چند آلبوم پر فروش رسید که در زمان خود ترند شده و به قولی ترکانده اند. آلبوم صداهایی که شاید امروز برای خیلی ها خاطره باشند.

■ **محمد اصفهانی و رکوردهای خیره کننده**

بیش از دودهه است که صدای محمد اصفهانی به موسیقی راه یافته و جای خود را در پلیست مردم باز کرده است. خواننده ای که هم آثار متعددی درخشانی مانند «تنها ترین سردار» و «ولایت عشق» را در کارنامه دار دو هم «حسرت»، «نون و دلک» و «اخراجی ها»، دو آلبوم «نون و دلک» و «حسرت» اصفهانی در سال های پایانی دهه هفتاد و سال های ابتدایی دهه هشتاد با فروش میلیونی خوش درخشید. گفته شده در زمان انتشار آلبوم «حسرت» که محمد اصفهانی آهنگ سازی اغلب قطعه های آن را برعهده داشته، بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار کاست و صد هزار حلقه سی دی به فروش رسیده است؛ البته این رکورد شکنی در آلبوم «نون و دلک» نیز تکرار شد و گفته می شود این آلبوم در میان پر فروش ترین آلبوم های پاپ ایران تا امروز جادارد.

■ **علیرضا افتخاری و غوغای «نیلوفرانه»**

چه کسی می تواند «نیلوفرانه» علیرضا افتخاری را شنیده باشد؟ آلبومی با اشعار شاعر درجه یکی مانند قیصر امین پور که افتخاری آن را یکی از بهترین آلبوم های عمر خود می داند و از ترانه های آن به عنوان زمزمه لحظه های تنهایی اش یاد می کند. این آلبوم هشت قطعه ای در سال ۷۵ با آهنگ سازی و تنظیم عباس خوشدل منتشر شد. به گفته ناشر «نیلوفرانه»، مقدار فروش این آلبوم در زمان انتشار خود، از ۶ میلیون نسخه سی دی و کاست هم گذشته است. این یعنی در سال های میانی دهه هفتاد که

خبری از عمومی شدن اینترنت به شکل امروزی و نسخه دیجیتال و این چیزها نبود، از هر چهار نفر ایرانی یک نفر «نیلوفرانه» را شنیده بود و این یعنی «نیلوفرانه» را می توان غوغایی در دهه هفتاد دانست.

■ **همایون شجریان و رقابت های به یادماندنی**

سخت است یک تنه در مقابل جولان موسیقی های پاپ ایستاد، موسیقی فاخر و نوا عرضه کرد و مورد استقبال هم قرار گرفت. البته این کار برای همایون شجریان جزو محالات نیست. او چندین بار توانایی خود را در این عرصه با آثارش ثابت کرده است. آلبوم «نه فرشته ام نه شیطان» با آهنگ سازی تهمورس پورناظری و آلبوم «ایران من» با آهنگ سازی سهراب پورناظری دو اثر پر فروش همایون شجریان در سال های اخیر است. این محبوبیت به شکلی بود که در زمان عرضه آلبوم «ایران من» شجریان و «ابراهیم» محسن چاوشی که خواننده سبک پاپ و راک است، رقابت عجیبی در فروش شکل گرفت. البته این اتفاق برای دیگر آلبوم های همایون شجریان هم که در سال های اخیر منتشر شدند افتاده است. هر چند که برخی در این سال ها منتظر رکورد شکنی او در ارائه آواز اصیل ایرانی هستند.

■ **ناصر عبداللهی و جریان سازی دوست داشتنی**

آلبوم «دوست دارم» با صدای ناصر عبداللهی یکی دیگر از صداهای پر شنونده چند دهه گذشته بوده است. قطعه های معروف و محبوب «ناصریا»، «دوست دارم» و «فاطمه بنت نبی» از دل همین آلبوم با آهنگ سازی و صدای ناصر عبداللهی بیرون آمده اند. این آلبوم ۱۵ قطعه ای در سال ۷۹ منتشر شد. در برخی از قطعه های این آلبوم پرویز پرستویی نیز با صدایش حضور دارد. ناصر عبداللهی در

الهه آرانیان – اگر اهل شبکه های

اجتماعی به ویژه اینستاگرام باشید، حتماً به یکی از ویدئوهای حروف الفبایی مونا فرجاد، بازیگر تئاتر، سینما و تلویزیون که در صفحه شخصی اش بارگذاری می شود، برخورد دارید. این روزها که کرونا همه جا از جمله سالن های تئاتر را تعطیل کرده است، مونا فرجاد بیکار ننشسته و با ابتکار و خلاقیتی جالب، تئاتر را به اینستاگرام آورده و در قالب تک گویی نمایشی (مونولوگ) روایت هایی را اجرا می کند. هر کدام از این روایت ها که عنوان کلی شان «تک گویی های زنانه» است، بر اساس یکی از حروف الفبا نوشته شده اند؛ یعنی نویسنده محور متن را در هر قسمت بر اساس حرف الف، ب، ت، د، ز، و... گذاشته یک مونو آج را بی و کلام خوش آهنگ را پیشکش مخاطب می کند. در ادامه درباره تک گویی های مونا فرجاد بیشتر می خوانید.

■ **تک گویی یعنی چه؟**

یکی از مشهورترین تک گویی های ادبیات قطعه «بودن یا نبودن» هملت اثر شکسپیر است. تک گویی نمایشی یا مونولوگ یکی از روش های روایت در ادبیات داستانی و ادبیات نمایشی است که در آن یک شخص خطاب به مخاطب، داستان یا شعری را بیان می کند. مونولوگ در برابر دیالوگ گفت و گو دو نفره قرار می گیرد. کاری که مونا فرجاد در ویدئوهایش می کند، تک گویی است؛ یعنی جلوی دوربین می آید و رو به مخاطبش ماجرای را با زبان زنانه روایت می کند که محوریت متن و نوشته ای یکی از حروف الفبای فارسی است. تا به حال ۱۶ ویدئو از این تک گویی ها (از الف تا شین) ساخته و در صفحه شخصی این بازیگر منتشر شده است. با نگاهی به آمار مخاطبان این ویدئوها به راحتی می توان متوجه شد که استقبال مخاطب از آن ها سیر

زاد و رود (فرزند نان)، زنجموره (مویه و التماس) و...،

■ **آقای جمال زاده و ظرفیت بالای زبان فارسی**

یکی از منابع مفید برای آشنایی با ادبیات عامیانه، کتابی به نام «فرهنگ لغات عامیانه» اثر محمد علی جمال زاده، پدر داستان نویسی در ایران است؛ کسی که یکی از ویژگی های آثارش استفاده از واژه ها و اصطلاحات عامیانه و نزدیک شدن به زبان مردم کوچه و بازار است. در مقدمه این کتاب که برای اولین بار در سال ۱۳۴۰ به کوشش دکتر محمد جعفر محبوب منتشر شده، به قلم دکتر ایرج افشار آمده است: «جمال زاده از همان هنگام که «یکی بود یکی نبود» را نشر کرد، به جمع آوری این لغات از میان نوشته های ادبی و عادی از زبان مردم کوچه و بازار و اصناف و طبقات مختلف اجتماع پرداخت. کتابی که اکنون در دست شماست، محصول تجسس و تفحص چهل ساله این مرد زانین و نویسنده گرامی ماست». حالا همین کتاب ارزشمند، به گفته مونا فرجامنابع اصلی نوشتن متن های تک گویی ها با هدف یادآوری و یادگیری است. فرهنگ و ادبیات عامیانه فارسی با شمار فراوان واژه ها و ضرب المثل ها یکی از منابع ارزشمند برای نوشتن متن های نمایشی و نشان دهنده ظرفیت وسیع زبان فارسی در واژه ها و اصطلاح سازی است.

■ **محمد علی جمال زاده در تماشاخانه اینستاگرام!**

■ **تک گویی های زنانه» مونا فرجاد بر اساس حروف الفبا و یادگاری های محمد علی جمال زاده در عرصه ادبیات عامیانه، مخاطبان بسیاری را جذب کرده است**